

SORTERINGS- GUIDE

OVERSIKT OVER **HVOR DU**
KASTER HVA PÅ
GJENVINNINGSTASJONENE
FORUS OG SELE

INNHold

Byttebua	4/5
EE-avfall	6
Batterier	7
Farlig avfall (spesialavfall)	8
PCB-vinduer	9
Klorparafinvinduer	10
Asbest	11
Trevirke	12
Impregnert trevirke	13
Plast	14
EPS Isopor	15
Metall (kompleksmetall)	16
Glass- og metallemballasje	17
Papir	18
Papp	19
Gips	20
Tøy, tekstiler og bruksgjenstander	21
Hageavfall	22
Rene masser (jord, stein osv.)	23
Urene deponimasser (betong, aske mm.)	24
Dekk	25
Vinylbelegg	26
Bygningsisopor	27
Restavfall	28
Fritidsbåter	29

Velkommen til Forus og Sele gjenvinningsstasjon!

Takk for at du gjenvinner! - det er den tryggeste måten å behandle søppel på.

Denne guiden tar for seg de ulike avfallstypene vi har mottak for på gjenvinningsstasjonene våre, og beskriver hva som inngår og ikke inngår i avfallet.

Ja-avfall er avfall som inngår i avfallstypen som omtales.

Nei-avfall inngår ikke i avfallstypen som omtales.

**ØNSKER DU Å PAKKE AVFALLET I
SEKKER? HUSK AT DU MÅ BRUKE
GJENNOMSİKIGE SEKKER FOR Å
UNNGÅ GEBYR.**

Byttebuå

Det mest miljøvennlige du kan gjøre er å levere brukbare ting til Byttebuå.

Byttebuå er det første du kommer når du kjører inn til gjenvinningsstasjonen Forus. Pakk det du vil levere til Byttebuå sist inn i bilen, så er det lett å laste det ut før du kjører inn på selve gjenvinningsstasjonen.

Eksempler:

- Møbler
- Pyntegjenstander
- Hageredskaper
- Fritidsutstyr
- Sportsutstyr
- Sykler
- Barnevogner
- Poselen, karamikk
- Leker
- Bøker
- Tidsskrifter, ukeblader
- Vinylplater, kassetter, filmer
- Kjøkkenredskaper eks. gryter, stekepanner, bestikk, tallerkner, glass mm.
- Toalett, vasker, badekar
- Hele dekk og felger
- Komfyrer, kjøleskap, frysebokser som er i orden
- Mindre EE-produkter som er i orden
- Bygningmaterier eks. trematerialer, gipsplater, murstein, betongheller, byggeblokker, takpanner, fliser mm.

Med **EE-avfall** mener vi produkter som går på strøm eller batteri. Det er gratis å levere EE-avfall til gjenvinningsstasjonene.

Ja-avfall

Eksempler:

- Lysstoffrør
- Damplyper/lysrør som ikke er rette
- Lyspærer
- Glødelamper
- Ultrafiolett og infrarøde lamper
- Sparepærer
- Alle typer kabler og ledninger
- Håndverktøy
- Lysarmaturer
- Installasjonsmateriell
- Røykvarslere, støvsugere
- Strykehjern
- Kaffetraktere
- Brødrister
- PC'er og skrivere
- Mobiltelefoner
- MP3-spillere
- Video-/DVD-spillere
- Kameraer
- Fjernsynsapparater
- Dataskjermer (LCD, CRT, plasma)

Hva er batterier? Alle typer batterier inngår i returordningen, både miljøfarlige og ikke miljøfarlige. Det er gratis å levere batterier til gjenvinningsstasjonene.

Ja-avfall

Eksempler:

- Vanlig husholdningsbatterier (lommelykter, radio, kassetspillere)
- Oppladbare batterier (mobiltelefon, videokamera, barbermaskiner, håndverktøy, elektr. tannbørste)
- Knappcellebatterier (klokker, leker, foto)
- Lithiumbatterie (brannalarmer, fotokamera)
- Blybatterier (eks. bilbatteri)

Farlig avfall

Hva er farlig avfall? Farlig avfall inneholder stoff som kan være direkte helsefarlig for deg og skadelig for natur og miljø.

Farlig avfall må ikke kastes i sammen med restavfallet ditt hjemme, men må leveres til gjenvinningsstasjonen.

Ja-avfall

- Allrengjøringsmidler
- Bensin, bremsevæske, frostvæske, gearolje mm
- Bilpleiemidler og vaskemidler
- Bunnstoff til båter
- Dieselfilter
- Emallasje med rester
- Fotokjemikalier, kjemikalier
- Fugemasse m/PCB eller løsemidler
- Gradestokk m /kvikksølv
- Grease
- Gulvpleiemidler
- Lim, løsemidler (lynol, aceton, white-spirit mm)
- Maling, beis, lakk, olje, oljefilter
- Medisiner
- Rengjørings- og avfettingsmidler
- Rustfjerningsmiddel
- Spraybokser m/lakk, maling, kjemikalier
- Sprøytemidler, plantevern/sopp/ugress middel
- Syrer/baser
- Tectylrester
- Termometer m/kvikksølv
- Vindusspylevæske
- Sprøytespisser

Nei-avfall

- Emballasje med tørket maling
- Tom emballasje
- Malingskoster (tørket)
- Sparkel (tørket)
- ▶ **Restavfall**
- Ammunisjon
- Eksplosiver
- Fyrvekeri
- ▶ **Politi eller forhandler**

HUSK!

Det er gratis å levere farlig avfall til gjenvinningsstasjonene.

PCB-vinduer

Hva er PCB-vinduer? PCB-vinduer er vinduer som inneholder miljøgiften PCB i den svarte/grå fugemassen som ligger mellom glasset og rammen. PCB-vinduer behandles som farlig avfall.

Det er gratis å levere PCB- vinuer til gjenvinningsstasjonene.

PCB-ruter

- Norske isolerglassvinduer fra 65 -75
- Utenlandske isolerglassvinduer fra 65-79
- Isolerglassvinduer uten årstall som kan være produsert i perioden over. Dersom du ikke vet årstallet, håndteres vinduet som PVB-vindu.
- Knuste PCB-ruter skal også mottas

Tips:

Produsent og produksjonsår står som regel innfelt i aluminiumslisten. Eksempel 11-75. Det vil si at vinduet er produsert i november 1975, og er et PCB-vindu

ikke PCB-ruter

- Isolerglass 1976-1990
▶ **Klorparafinvinduer**
- Isolerglass 1991 til i dag
- Enkle og koblede ruter
▶ **Restavfall**
- Isolerglass merket Thermopane
▶ **Klorparafinvindu eller restavfall avhengig av årstall**

NB!

PCB-vinduer inneholder miljøgifter og behandles som farlig avfall.

Klorparafin-vinduer

Hva er Klorparafin-vinduer? Dette er vinduer som inneholder miljøgiften klorparafin i den svarte/grå fugemassen som ligger mellom glasset og rammen.

Vi tar imot klorparafin-vinduer fra private husholdninger. Det er gratis å levere Klorparafin- vinduer til gjenvinningsstasjonene.

Klorparafin-ruter

- Isolererglassvinduer fra 1976 til 1990
- Isolererglassvinduer uten årstall som kan være produsert i perioden over.
- Knuste klorparafinruter skal også mottas.

Tips:

Produsent og produksjonsår står som regel innfelt i aluminiumslisten. Eksempel 11-75. Det vil si at vinduet er produsert i november 1975, og er et Klorparafin-vindu

Ikke klorparafinruter

- Isolererglass fra -91 til i dag
 - Enkle og koblede ruter
- ▶ **Restavfall**
- Norske isolerglass fra -65 -75
 - Utenlandske isolerglass fra -65-79

▶ **PCB-vinduer**

Asbest

Hva er asbest? Asbest er definert som farlig avfall på grunn av helsefaren. Innånding av asbeststøv er særlig helsefarlig og må derfor håndteres og deponeres i henhold til spesielle reningslinjer. Det er gratis å levere asbest til gjenvinningsstasjonene.

Ja-avfall

- Asbestplater (tak- og veggplater) eks. eternitt, asbestolux, permit
- Asbestrør (eks. ventilasjon, vannledninger)
- Isolasjon som inneholder asbest, eks. isolasjon rundt rør og kjeler
- Avretningsmasser
- Flenser

Nei-avfall

- Ikke emballert asbest

▶ **Må emballeres**

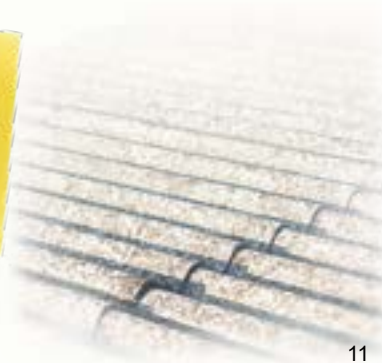
NB!

PCB-vinduer inneholder miljøgifter og behandles som farlig avfall.

For mer informasjon, se www.miljodirektoratet.no

NB!

Må være pakket inn i 2 lag plast før du kommer og merket med "asbest"

Trevirke

Hva er trevirke? Treholdig avfall som kan energigjenvinnes. Spiker, skruer, beslag kan inngå. Bolter/stenger som er tykkere enn 1 cm må kastes i restavfallet. Mindre mengder glass fra dører og vinduskarmen kan inngå.

Ja-avfall

- Behandlet trevirke (malt, beiset, lakket)
- Ubehandlet trevirke
- Dører uten glass (små ruter kan tillates)
- Sponplater
- Fiberplater
- Forskalingsplater
- Kryssfinnerplater
- Laminater
- Parkett
- Paller
- Møbler i tre
- Mindre båter i tre

Nei-avfall

- CCA-impregnert trevirke
- Kobberimpregnert trevirke
- Kreosotimpregnert trevirke
- ▶ **Imp. trevirke**
- Greiner
- Juletrær
- ▶ **Hageavfall**
- Kabeltromler
- ▶ **Restavfall**

HUSK
Er det du skal
levere helt og fint,
kan det leveres inn
i Byttebuå!

Impregnert trevirke

Hva er impregnert trevirke? Impregnert trevirke inneholder miljø- og helseskadelige impregneringsstoffer for å hindre råte. De mest vanlige er kobber, krom, arsen, CCA. Men også kreosot kan forekomme. Det er kobber som gjør materialene grønne. Kreosot gjør trevirke brunt/svart og har ofte en tjæraktig lukt.

Ja-avfall

Trykkimpregnert trevirke
(Grønn farge, CCA og kobber)

Eksempler:

- Trevirke til utendørsbruk
- Terrassebord
- Ytterledning
- Gjerdestolper
- Bryggepåler

Kreosotimpregnert trevirke
(brun/svart, tjærelukt)

Eksempler

- Trevirke til utendørsbruk
- Lyktestolper
- Jernbanesviller
- Kaianlegg
- Forstøtningskanter i hager
- Trapper

Nei-avfall

- Rent trevirke, malt og umalt

HUSK!
Det er gratis å
levere farlig avfall til
gjenvinningsstasjonene.

Plast

Hva er plast? Her inngår både plastemballasje og plastprodukter.

Husk at hele og fine ting kan leveres inn i **Byttebuå**

Ja-avfall

- Folie
- Kasser og bakker
- Flasker, kanner, brett
- Drivhus i plast
- Dusjvegger i plast
- Bøtter, fat og tønner
- Kjøkkenredskap (ikke elektrisk)
- Leker (ikke elektrisk)
- Plastrmøbler
- Akebrett
- Rør og slanger (uten armering)
- Takrenner
- Skittentøyskurv
- Blomsterpotter og brett

Nei-avfall

- EPS (isopor)
- Tekstiler/klær
- EE-avfall
- Vinylgulv
- ▶ **Egen container**
- Armerte slanger og presenninger
- Skumfylte produkter
- Polyester- og glassfiberprodukter
- Gummiprodukter
- Skinnprodukter
- Madrasser
- Tau- og garn
- Vedsekker
- Landbruksfolier inkl. solfangerfolie og fiberduk)
- ▶ **Restavfall**
- Myke leker/dukker
- ▶ **Byttebuå/restavfall**
- Farlig Avfall
- ▶ **Farlig avfallbua**

EPS Isopor

Hva er EPS Isopor? EPS er en plasttype som er ekspandert med luft (Ekspandert polystyren eller EPS). Den inneholder 98% luft og 2% polystyrenplast.

Ja-avfall

- Isopor rundt hvitevarer, brunevarer, datautstyr, fjernsyn, møbler etc.
- Fiskekasser

Nei-avfall

- Bygnings EPS/isolasjon
- ▶ **Farlig avfall**
- "Chips"
- Sakko-sekker
- Skitten isopor
- ▶ **Restavfall**

Metall (kompleksmetall)

Hva er komplekse metaller? Dette er forskjellige produkter som består av metall og andre materialer or eksempel metall/plast, metall/tekstil, metall/tre, metall/gummi, metall/betong osv.

Tommelfingeregel: Produktet kan inneholde opptil ca 50% vekt-% med andre materialer som plast, gummi, tre, tekstil, glass, stein/betong osv.

Ja-avfall

- Jern, stål, kobber, aluminium, messing, bly, sink mm.
- Akslinger, gearkasser ol.
- Barnevogner
- Bly, eks. taktekkingsbly
- Campingstoler
- Fat, tønner
- Felger
- Griller
- Gryter, stekepanner
- Håndgressklipper
- Kontorpult, kontorstol
- Lysestaker
- Motorer, gearkasse
- Motorgressklippere
- Parasoller, paraplyer
- Redskaper
- Rør
- Spann
- Stenger
- Sykler
- Takrenner
- Vedovner

Nei-avfall

- EE-avfall
- Gassflasker, trykkluftflasker, dykkerflasker
- Brannslukningsapparater
- ▶ **Egen Container**
- Batterier
- ▶ **Farlig avfall**
- Kabler og ledninger
- ▶ **EE-avfall**

Husk!

Er det du vil levere helt og fint, kan det leveres inn i Byttebuå!

NB!

Bensin, diesel, olje i motorer må være fjernet. Løkk/plugg må fjernes fra tette tanker/oljefat.

Glass/metallemballasje

Hva er glass-og metallemballasje? Glass-og metallemballasje som har inneholdt mat, drikke eller kosmetikk/kroppspeieprodukter. Etiketter kan være på. Løkk og skrukorker bør skrues av glassemballasjen. Gjelder både klart og farget glass

Ja-avfall

Glass

- Klart og farget glassemballasje
- Flasker (vin, saft, matolje, tran etc.)
- Glass (syltetøy, barnemat, tomatpure etc)

Metall

- Bokser, hermetikk (eks. fiskeboller, makrell i tomat, kattemat, hundemat) Tuber (eks. majones, kaviar, ost)
- Løkk, korker
- Aluminiumsfolie/sølvpapir
- Folieformer (eks. fiskegrateng, form kaker)
- Telys
- Engangsgriller (kull fjernes)
- Tomme sprayflasker (eks. mattett, hårpleieprodukter, kremfløte, barber skum)

Nei-avfall

Glass

- Ildfaste former
- Ovnglass
- Drikkeglass
- Krystallglass
- Vindusglass
- Speil
- Porselen, Keramikk, Steintøy
- Toalett/Vasker i porselen
- ▶ **Leveres i Byttebuå eller kastes sammen med keramikk/porselen**

- Lyspærer
- Lysstoffrør
- Sparepærer
- ▶ **EE-avfall**

Metall

- Metall som ikke er emballasje
- ▶ **Kompleksmetall**

Papir

Hva er papir? I hovedsak alle typer papir. Stifter og binders kan være på.

Papp

Hva er papp? I hovedsak brunt papir (papp/kartong). Det gjør ingenting om pappen har tape, etiketter eller metallstifter.

Ja-avfall

- Aviser
- Brosjyrer (reklame)
- Plastemalerte brosjyrer:
Plast må fjernes
- Drikkekartong (melk, juice, pudding mm)
- Hjemmekontorpaper
- konvolutter
- kopipapir
- Makulert papir
- Skrivepapir
- Telefonkataloger
- Papirpose, eks. brød, mel, sukker

Nei-avfall

- Bøker med hard rygg
▶ **Byttebuå**
- Kartong (pizzaesker, frysevarer ol.)
▶ **Papp**
- Julepapir, gavepapir
- Blåpapir
- Servietter, tørkepapir, papirlommetørkler
- Tjærepapir
- Papir belagt med silsium, metall, parafin
- Fotopapir
- Brent papir
- Tilgriset papir
- Vått papir
- Tapet
- Bleier
- ▶ **Restavfall**

Ja-avfall

- Papp (eks. pizzaesker)
- Kartong (eks. pizzaesker, skoer)

Nei-avfall

- Julepapir, gavepapir
- Sekker (eks. sement, kraftfor)
- Våt papp/kartong
- Tilgriset papp/kartong
▶ **Restavfall**
- Papir (aviser, brosjyrer, ukeblader, hjemmekontorpaper etc)
- Drikkekartong
▶ **Papir**

Gips

Hva er gips? Bygningsplater i gips (gipskartongplater)

Ja-avfall

- Gipsplater fra riving, nybygg og rehabilitering
- Gipsplatene kan ha tapet, glass fiber, maling, skruer, spiker, kroker, beslag og lignende

Nei-avfall

- Gipsplater med trevirke, isolasjon, betong, fliser
- ▶ **Restavfall**

Husk!

Fine gipsplater og større avkapp kan leveres til Byttebuå

Tøy, tekstiler og bruksgjenstander

Hva er tøy, tekstiler og bruksgjenstander?

Klær, tekstiler, sko, belter o.l leveres i Fretex eller UFF container. Legges i plastpose eller plastsekk. Må ikke være skittent og vått.

Ja-avfall

- Klær, sko, belter og lignende
- Små tepper, pledd
- Sengetøy og laken (kan være defekte da dette blir omgjort til pussefiller)
- Små bruksgjenstander, leker, bøker m.m

Nei-avfall

- Ødelagte klær og ting
- Skitne og fuktige klær
- Dynner og puter
- Madrasser

Hageavfall

Hva er Hageavfall? Hageavfall er organisk komposterbart materiale fra hageeiere, park, landbruk og lignende.

Ja-avfall

- Greiner
- Hekk
- Løv
- Plengras
- Ugras
- Blomster
- Juletrær

Nei-avfall

- Tomatplanter med tau/snorer
- Drivhusmatter (steinhull)
- Aske
 - ▶ **Restavfall**
- Matavfall
 - ▶ **Egen beholder**
- Stein, grus, sand
- Jord
 - ▶ **Rene masser**
- Trevirke (materialer, paller)
 - ▶ **Trevirke**
- Papp/papir
 - ▶ **Papp/papir**

HUSK!

Vil du levere hageavfallet
i sekk må du bruke gjen-
nomsiktige avfallssekker.
Du kan godt levere løst
med henger.

Rene masser

Hva er rene masser? Rene masser er jord/steinmasser som kan benyttes til ulike utfyllingsformål.

Ja-avfall

- Stein
- Grus
- Sand
- Jord
- Leire

Nei-avfall

- Asbest
 - ▶ **Farlig avfall**
- Betong
- Murstein, bygningsblokker
- Takpanner
- Porselen, keramikk
- Fliser
- Glass
- Asfalt
- Gips

Urene deponimasser

Hva er urene deponimasser? Masser som ikke kan brukes til utfyllingsformål og som må deponeres på godkjente deponi.

Ja-avfall

- Betong

Betongen kan være armert og uarmert, malt og inneholde isopor/plast

- Sparkelmasse (herdet)
- Avrenningsmasse (herdet)
- Aske

Husk!

- Murstein
- Takpanner
- Leca
- Keramikk
- Porselen (vask, toalett, tallerkner mm)
- Fliser
- Glass

Leveres til Byttebuå dersom det er helt

Nei-avfall

- Asbest (vegg, takpanner)

▶ **Farlig avfall**

- Asfalt
- ▶ **Nordstone/Velde Pukk**

- Stein
- Grus
- Sand
- Jord
- Leire

▶ **Rene masser**

Dekk

Hva er dekk? Dekk til motorvogn og tilhenger/tilhengerredskap

Ja-avfall

Dekk fra:

- Personbiler
- Bobiler
- Motorsykler og scootere
- Tilhengere
- Hagemaskiner

Dekk med felg:
egen container

NB!

Hele og fine dekk og felger kan levers i Byttebuå.

Dekk bør ikke være eldre enn 5 år.

Nei-avfall

Dekk fra:

- Sykler
 - Trillebærer
 - Trucker
- ▶ **Restavfall**

Dekk fra:

- Lastebiler
 - Busser
 - Traktorer
 - Landbruksmaskiner
 - Anleggsmaskiner
 - Skogmaskiner
- ▶ **Leveres hos forhandler**

Vinylbelegg

Hva er vinylbelegg? Vinylbelegg kan inneholde miljøfarlige ftalater og metallforbindelser og må sendes til spesielle anlegg med tillatelse til å brenne farlig avfall.

Ja-avfall

- Gulv- og veggbelegg av vinyl
- Gulvlister av vinyl
- Rørisolasjon (cellegummi) legges i samme conainer

Nei-avfall

- Gulvbelegg av linoleum
▶ **Restavfall**

Bygningsisopor

Hva er bygningsisopor? Bygningsisopor er isolasjonsplater som blir bruk i bygninger som isolasjon. Bygningsisopor kan inneholde miljøskadelige stoffer som ødelegger ozonlaget og må sendes til spesielle avfallsforbrenningsanlegg med tillatelse til å brenne farlig avfall.

Ja-avfall

- Isolasjonsplater EPS (ofte hvite) produsert fram til 2005
- Isolasjonsplater XPS (1960-2002)

Nei-avfall

- EPS produsert etter 2005
- XPS produsert etter 2002
▶ **Restavfall**

Hva er restavfall? Restavfall er avfall det ikke finnes gjenbruk eller gjenvinningsordninger for. Dette avfallet går etter sortering til Forus Energigjenvinning hvor avfallet blir gjort om til ny energi.

Ja-avfall

- Sammensatte produkter (av flere materialer, med unntak)
- Møbler
- Gummibåt
- Plastbåt (små)
- Flytebøyle/fender
- Badeball, badering
- Redningsvest
- Golfbag, ryggsekk, vesker
- Myke lekedyr
- Madrasser
- Dusjmatte
- Presenning
- Surfebrett
- Skiboks
- Telt
- Nøter
- Sanitetsbind
- Støvsugerposer
- Tapet
- Tau
- Tjærepapp/asfaltplater
- Hageslanger

Nei-avfall

- Hele produkter egnet for Byttebuå
- Gjenvinnbart avfall som det finnes gjenvinningsordninger for
- Farlig avfall
- EE-avfall

Fritidsbåter

Vi tar imot fritidsbåter på gjenvinningsstasjonene dersom de er mindre enn 15 fot. Det er gratis å gjenvinne fritidsbåter under 15 fot hos IVAR.

Ja-avfall

- Fritidsbåter under 15 fot

Båtene må leveres uten motor, evt. påhengsmotor må være tom for drivstoff.

Vrakpant: For å få vrakpant på båten må du fylle ut skjemaet fra Miljødirektoratet før du kommer til gjenvinningsstasjonen. Når vi har signert søknaden, kan du sende den elektronisk til miljødirektoratet.

Les mer på miljødirektoratet.no

Nei-avfall

- Fritidsbåter over 15 fot

Alle typer fritidsbåter og de større enn 15 fot (opp til 3 tonn) **kan leveres gratis hos EcoFiber i Jättavågen.**

Har du spørsmål om gjenvinning av båt, eller ønsker å bestille henting av båt? kontakt EcoFiber på www.ecofiber.no.
Telefon: 48023602

I·V·A·R

